ئەڵمانیا و سێکوچکەی قەیران ... هەڵۆ بەرزنجێیی

لە هەنووکەدا سێ بابەتی سەیر و هەستیار شەقام و ماسمیدیای ئەڵمانی داگیر کردووە. پەنابەران و کێشەکانیان و پرسی ئینتگراسیۆن و دابەکردنیان، کۆچبەران، بەچوونێک مشتومڕەی لەسەر دەکرێت،دەبێت ئەڵمانیا دەی ببێتە وڵاتی کۆچبەران و باسی سێیەمیش ڕاسیسیزم و شکستی ئینتگراسیۆن.
ئەڵمانیا بەو هەڵکەوتە جیوسیاسییەی هەیەتی لەناو دڵی ئەوروپادا و وەک چوارەمین بەهێزترین دەوڵەتی ئابووریی جیهان، لە مێژووی خۆیدا کەمجار وەک ئێستا لە قەیرانی وا سیاسی و دبلۆماسی لەسەر ئاستی ئەوروپا و جیهان کاتی بەسەر بردووە.

لەگەڵ فەرەنسا، وەک گەورەترین وڵاتی دراوسێ و دەستی ستراتیژیی لە یەکێتی ئەوروپا و گەلێ بواری دیکەی ژیان دا. لە هەنووکەدا لە سیاسەتی بەرگریی و سیاسەتی دراو دا کێشەی نێوان بەرلین و پاریس گەورەیە.ئەڵمانیا بە ڕزگارکردنی ئەوروپا، نایەوێت بیرۆکە نوێیەکانی پاریس/ ماکرۆن وەک خۆی قبوڵ بکات. ئاخر فەرەنسا هەمیشە دەست پێشخەر و ڕابەری بزافی سیاسی ئەوروپا بووە. ماکرۆن هەمیشە خاوەنی بیرۆکە و پێشنیاز و ئەجێندای مرۆییە بە ئەوروپا، هاوکات بە پیادەکردنی بەرنامەکانی پێویستی بە پشتیوانی سیاسیی و دارایی ئەڵمانیا هەیە.

ئەڵمانیاش وا تێدەگات، کەوا چ فەرەنسا و چ بەشەکی تری جیهان چاویان بڕیوەتە گیرفانی وڵاتەکەی. ئەمە لە کاتێکدا کە ئەڵمان بەوە ناسراون کە گەلێ بە پارێز و هەستیارن لە دەست برد بە گیرفانیان و گرتنە ئەستۆی بەرپرسیارێتی دارایی هیچ کەس و لایەک. ئاخر ئەڵمان هەر فەرە کەرەسەی تەکنەلۆژی بەرهەم بهێنێ و بیفرۆشێ و قازانج بکات و گیرفان و خەزێنەی پڕ بکات،نەک بە پێچەوانەوە دەست بکات بە گیرفانیدا.

فەرەنسییەکان لەم بارەدا دەڵێن ئەڵمانەکان ئەمەیان بەهەڵواسراوی بەجێهێشتووە. بەتایبەتی دوای دامەزراندنی پیسکۆ و وەک بەرتەکێک بۆ زیاتر بەدەستهێنانی ئازادیی سیای و سەربازی و ئابووریی و ڕزگاربوون لە هەژموونی ئەمەریکا.لەگەڵ وڵاتی پۆڵەنیا وەک هاوسێیەکی گرنگی ئەڵمانیا و بوونی مێژوویەکی هەستیار لە نێوانیان

دا. کێشەکەش بەرئەنجامی نزیکبوونەوەی ئەڵمانە لەگەڵ رووسیادا و لە بەرچاونەگرتنی بەرژەوەندی پۆلۆنیا لەم مەیدانەدا.

بە تایبەتی ڕاکێشانی بۆری گازی رووسیا، لەسەر هەژماردی بەرژەوەندی پۆلۆنیا و بالتیک Pipeline Nord Stream2 لەتەک یەکێتی ئەوروپادا کە گوایە دەوڵەتێکی دیموکراس و یاسایی وەک ئەڵمانیا بە بەرژەوەندی خۆی پێشێلی بنەماکانی رێکەوتنی یەکێتی ئەوروپا دەکات. ئەمەش بەو واتایەی ئەڵمانیا لەهەوڵی ئەوەدایە هەرچی بوێ و بخوازێ و لە بەرژەوەندی بێت ئەوە دەکات. بێ ئەوەی گوێ بداتە بنەماکانی رێکەوتنامە و دەستوورەکەی برۆکسل.

بۆ نموونە نزیک بوونەوە لە چین.لەگەڵ ئەمەریکا لە بواری بازرگانی و وزە و ناتۆدا کێشەی هەیە،چونکە ئەمەریکا داوای یارمەتی مادیی زیاتری بۆ ناتۆ لێ دەکات بۆ بواری بەرگری و دژی بازرگانیی ئەڵمانیایە لەگەڵ رووسیادا و دەڵێ پێویستە لەسەر ئەڵمان مەرجەکانی بازرگانی قبوڵ بکات. هەروەها گەرەکە ئەڵمانیا لە ئاستی نێودەوڵەتیدا ئەرکی زیاتر بخاتە ئەستۆیی و بە قورسایی ئابووریی و سەربازیی و یاسی خۆیەوە بێتە مەیدان و بەهیچ بیانوویەکی ڕووداوەکانی مێژووەوە خۆی نەدزێتەوە لە بەرپرسیارێتی. ئەمە لەسەر ئاتی ئەوروپا هەمان داخوازی فەرەنساشە.

بەشێکی ئەم باسانە بیرۆکەی ناو کتێبی نوێی نووسەری دیاری ئەڵمانیا Christoph von Marschall بەناوی: ئەمە چی دیکە لە جیهان تێناگەین.
ڕۆژنامەی تاگشپیگل ئەم ناونیشانە یان بەگەیەکی ئەم کتێبەی کردۆتە باس و بابەتێکی سەرنجراکێش و بەندەش هەمان بیرۆکەم کردۆتە هەوێنی ئەم وتارە.

لە دوای دیداری یاخود بانگهێشتنی پۆتین بۆ ئەڵمانیا و دیداری مێرکل لە ١٧/٨/٢٠١٨ دا، بەشێکی زۆری ئەم کێشانە سەریان هەڵدا و زەق بوونەوە. چونکە پۆتین داوا لەئەڵمانیا دەکات پەنا بەرە سووریەکان ڕەوانەی سوریا بکرێنەوە رووسیا خۆیشی ئامادەی هەموو هاوکارییەکە لەم مەیدانەدا. ئەم پێشنیازە لە نێوەندی حیزب و کەسایەتییە ئەڵمانییەکان دا ڕووبەڕووی شەپۆلێک لە ڕەخنەی توند بۆوە، چونکە ئەوانە پێیان وایە ئەم هەنگاوە کتومت دەکاتە هاوکاریی و پشتیوانی پێشکەشکردن بە ڕژێمی ئەسەدی خوێناوی و بکوژی هەزاران هەزار کەس.

هاوکات بەێکی زۆر لە دۆستەکانی ڕۆژئاوایان بەتایبەت بەم پلان و نەخشەیە ڕازی نییە. ئەمە دیوێکی سیناریۆکەیە، چونکە رووسیا باش دەزانێ ئەسەد پێویستی بەیارمەتییە و دەبێت پەناهەندەکان بگەڕێنەوە بۆ ئاوەدان کردنەوەی وڵات. سووریاش ئامانجی هاتۆتەدی ، کە لە ۳۰ ملیۆن سووری ۱۰ ــ۱۵ ملیۆنی باشی بەدڵی خۆی بۆ بمێنێتەوە هەر قازانجێتی.

بەندە باوەڕی وایە کەوا بە شەپۆل ڕەوی خەڵکی سووریا بۆ پەنا بەری لە ئەوروپا، هەر لەسەرەتاوە سیاسەت و ستراتیژێک بوو، خودی رووس ئەندازیار و نەخشەی بۆ کێشا بوو ، ئەسەدیش جێبەجێی کرد. ئەمەش مانای وانییە،خەڵکێک نییە بیەوێت لەو شەڕە هەڵ بێت و یاخی بێت،نەخێر ئاخر ئەو رۆژانە واتە پێش ۳-٤ لەمەوبەر ڕۆژانە لە سوریا نزیکەی ۳۰۰۰ هەزار پەساپۆرت بۆ هاوڵاتی سووری دەردەهات. ئەمەش بووە ریکۆردی گەورە لە دەوڵەتێکی پۆلیسی وەک سووریادا . سووریا لەم رێگایەوە داهاتێکی باشی دەست کەوت و هەر هاوڵاتییەکیش توانی پەساپۆرت بە ئاسانی بەدەست بهێنێ و بە سانایش بەرەو ئەوروپا ملی رێگا بگرێتە بەر .

ئاخر بەشێوەیەکی زۆر خێرا و سەیر ، سوریا دەرگای بەدەست هێنانی پەساپۆرتی کردەوە و سەرسورهێنەرانە دەرفەتی ڕۆیشتنی خەڵکی فەراهەم کرد.ئامانجی رووسیاش لەم پلان و نەخشیە، سەرقاڵکردنی ئەوروپا بوو بە کێشەیەکی نوێوە، تاوەکو ئەو گوشارە توند و هەڕەشانەی لەسەری دروست بوون، بە بۆنەی شەڕ و کێشەکانی داگیرکردن و هەرا لە قریم و ئۆکرانیا لەبیر جیهان بەتایبەت ئەوروپا بەرێتەوە.

من لەم میانەدا، تەنها تیشکێک دەخەمە سەرباسی سیاسەتی پەنا بەریی ئەڵمانیا، ئێستا بارودۆخ سەبارەت بە پەنا بەر بەجۆرێکی تر وەرسووڕاوە. ئەڵمانیا پێشوازی لە ژمارەیەکی زۆر کرد و تا ماوەیەکی باش دەرگای سنوورەکانی بە واڵایی بۆیان هێشتەوە. لەم ڕێگایەوە ژمارەکی زۆر و بەرچاو لە پەنا بەر بەتایبەت ووری هاتنە ئەڵمانیا . ئەم هەڵوێستەی حکومەتی مێرکل، بووە کێشە بۆ ناوخۆی ئەڵمانیا و تەواوی ئەندامانی یەکێتی ئەوروپا.

بەپێی سەرژمێرییەک %٤٣ ئەوەی هاتۆتە ئەڵمانیاوە تەمەنیان لە خوار ۱٥ ساڵییەوەیە.کە بەتێکڕا زیاتر %٩٦ لە خوار ٤٠ ساڵییەوەن. ئەمەش دەستکەوتێکی مرۆییە گەورەیە، بۆ وڵاتێ رێژەی منداڵیزۆر کەمە و بە هەزاران هەزار دامودەزگا و سیاسەتی خۆی هەیە، زۆرینەی ئەمانە

بکاتە کوێی دەوڵەت، یاخود لە بازاڕی کارکردن دا بیانخاتە گەڕ بۆ پڕکردنەوەی ناتەواوییەکانی خۆیان.

لە پەڕاوێزی هەبوونی ئەم هەموو بێگانەیەدا، جارجار لێرە و لەوێ ڕووداوی نابەجێ و ناخۆ ڕوو بدات،لە ئەمە هیچ لە بایەخ و سەنگی سیاسەتی ستراتیژی ئەڵمانیا کەم ناکاتەوە. بە کورتی و کرمانجی لەم ما□□□ی□دا، هەر ئەڵمان براوەیە. هەڵبەت ناکرێ ب□□□□ن هەستی مرۆدۆستی و کاریی مرۆیی لەناو ئەڵمان دا نییە، یاخود ئەڵمان شتی وای لەدەست نایەت،لە بە هەموو خوێندنەوە و پێوەرێک ئەم خاڵە تەواو کز و سست و لاوازە.

ئەڵمان وڵاتێکە دوای یابان مەیلی دژە منداڵیان هەیە هەر خەریکی فێربوون و کارکردنن. بەهۆی پەنابەرانەوە باری ئابووریان زۆر پوژاوەتەوە و قازانجی ساڵانەیان زیادی کردووە لە هەمووی گرنگتر نەوەی ئێستای ئەڵمان ئەوەی لە ژیان دا ماون ، زۆرینەیان نەوەی سەردەم و پاش جەنگن و پیر و پەککەوتە بوون و پێویستیان بە خزمەتە . ئەوەتا حکومەتی مەرکل لە وڵاتێکی وەک ئەلبانیاوە خەلک دێنن بۆ خزمەتیان بە ئیمتیازێکی زۆر گران .

زۆر پیشە لە فەوتان رزگاری دەبێت چونکە منداڵی ئەڵمان لەئاستێکی تردایە و هەر خەریکی خوێندنی زانکۆ و باڵاترن.بازاڕی ئیش بۆ گەرمی پوژاوەتەوە و لەدوای یەکگرتنەوەی ئەڵمانیاوە،سەردەمی وا زێڕین نەهاتەتە ئاراوە.

لەلایەکی ترەوە پەنابەر دیپۆرت دەکەنەوە. بەتایبەت بۆ ئەلبانیا و کۆسۆڤۆ و مەکەدۆنیا و ئەفغانستان و گەلێ لە وڵاتانی دیکەی ئەوروپای ڕۆژهەڵات، لەگەڵ ئەوەشدا کەوا فێری زمان بوون و لە هەوڵی خۆ دامەزراندن دا. لەڕاستی دا،کەس سەر لەم سیاسەتە دووفاقییە دەرناکات. وەک باسی دەکەن ئەوەی مافی مانەوەی پێ دەبەخشن، گەرەکە فێری زمان بوو بێت و خەریکی کار بێت و باج بدات و خۆی دامەزراند بێت ، دەنا ئەوانی تر هەموو ڕەوانە دەکەنەوە. واتە پەنابەران لە بەژنیان دەدەن و باش بە خۆیان گل دەدەنەوە و تەمەڵ و تەوەزلەکان بە دەرەوە و ئەو شوێنەی لەوێی هاتوون یاخود بۆ ئۆردوگاکانی بولگاریا و ئەلبانیا و ئیسپانیا. کەواتە ئەوە بەسەرچوو،خەڵک بیەوێ لەسەر سەیال بژی. پەنابەرانیش هەموو بۆ ئەوەی مافی مانەوە وەرگرن، دەست بەکار بوون. بەشێکی کەمی خۆی سەرمایەی لەگەڵ خۆیدا هێناوە و لێرە خزمەتگوزاری دەکات، بەتایبەت لە بواری چێشتخانە و کردنەوەی دووکانی شیرەمەنی فرۆشتن دا. ئەوی

تریشی ناچارا هەر کارێکی پێ بسپێرن ،با بواری خۆیشی نەبێت،گەرەکە بیکات.

ئەڵمان چاویان بڕیوەتە سامانە مرۆییەکە، بە خۆشگوزەران کردنی ژیانی خەڵکی خۆیان و هەڵبژاردنی باشەکان بۆ بازاڕی کاری ناوخۆیان .سەر وەختێ سەرقاڵی چاپکردنی ئەم بابەتە بووم، میدیاکان راگەیاندنێکی نوێیان بلاوکردەوە، کە گوایە پێویستە پەنابەر بە ساڵێک خزمەتی بکات، لەبواری خزمەتگوزاری گشتی یاخود لە وەزارەتی بەرگریدا.

ئەمە ناوەڕۆکی سیاسەتی وەرگرتنی پەنابەرە، با بەشێکی گچکەشی پەیوەندی بە هەستی مرۆیی و ڕێزگرتن بێت لە مافی مرۆڤ و گوزەراندنی ژیانی ڕاستەقینە بێت لەسایەی سیستەمە دیموکراسییەکان دا،ئەڵمانیا بە نموونە .
بەڵام لە بنەڕەتدا ماستەکە بێ موو نییە.

٢٨/٨/٢٠١٨

گەندەڵی هەڵبژاردن لە نێوان سویسراو کوردستاندا … عەلی مەحمود محەمەد

لە 10 ی ئابی ئەمساڵ 2018, ڕێکخراوی (Greco) (کۆمەڵەی وڵاتانی ئەوروپا بۆ بنەبڕ کردنی گەندەڵی), بە جارێکی دیکە سەرکۆنەی وڵاتی سویسرای کردەوە, بەهۆی ئەوەی هیچ هەنگاوێکی نەناوە, بۆ ئەوەی پارتە سیاسییەکانی سویسرا, سەرچاوەی داهاتیان ئاشکرا بکەن, لەو بەخششانەی پێیان دەدرێت لە لایەن"کەسەکان,کۆمپانیاکان, یان گروپی بەرژەوەند خوازی دی هەرچییەك بێت"ئاشکرا بکەن.

Greco نیگەرانە لەوەی حکومەتی فیدراڵی یاسا یەك دەرناکات بۆ پیادە کردنی رونی لە خەرجی پارەی هەڵمەتی هەڵبژاردن و بودجەی حیزبەکان, پێی وایە دەرنەکردنی یاسایەکی لەم چەشنە, بە خۆی

پشتیوانیکردنە لە گەندەڵی لە لایەن حکومەتەوە.

لە مانگی ئۆکتۆبەری دا 2017 دا, دەستپێشخەری□ك لە ئاستی نیشتمانی سویسرا پێشکەشکرا لە لایەن کەسانێکەوە زۆربەیان چەپن, بۆ ئەوەی پارتە سیاسییەکان ناچار بکرێن سەرچاوەی داهاتیان ئاشکرا بکەن, لێ حکومەت داواکەی رەت کردەوە, وەلێ چاوەڕوان دەکرێت, هاووڵاتیان بۆ ساڵانی 2020 یان 2021 لە رێگای راپرسییەوە دەنگ بدەن بە دەستپێشخەری□کە, وەك نەرێتێکی سستەمی دیموکراسی راستەوخۆ لە سویسرا, هەرچەندە ئەمساڵ کانتۆنەکانی شفیتس و فریبۆرغ دەنگیان بۆ رونی زیاتر دا لە تەمویلی حیزبەکان, لە کانتۆنەکانی تیتشینۆ و جنێف و نۆشتایل بۆ خۆی بڕیاری وا هەیە.

سوید و سویسرا دوو دورگەی نا شەفافی کاری سیاسین لە روی پارەدان بە حیزب و خەرجی هەڵبژاردن لە ناو ئەوروپا, هەرچەندە ئەم دوو وڵاتە وەك نموونەی باڵای دیموکراسی خۆیان نمایش کردووەو ئێمە زانیومانە,بەردەوام لەبەر چەقۆی تیژی رەخنەدان, سستەمە سیاسییەکەیان بەو هۆکارەوە کەوتۆتە ژێر پرسیارەوە, لەم دوو وڵاتە یاسای نیشتمانی بۆ پاڵپشتی دارایی حیزبەکان و هەڵمەتی هەڵبژاردن نییە, سەرچاوەی بەخششەکان لە تاریکیدایە, وەلێ پێچەوانەی کوردستان کە نغرۆی نارونی و تاریکییە, پارتەکانی ئەوان پێش هەڵبژاردنەکان بودجەی خۆیان بڵاو دەکەنەوەو رایدەگەیەنن بۆ رایگشتی, هەرچەندە ئاشکرای ناکەن لە زۆر حالەتدا کە چۆنیان پەیدا کردووەو لە کێیان وەرگرتووە, کێشەی ئەم دوو وڵاتە لێرەوە سەرچاوە دەگرن, سەیر بکەن پارتەکانی سوید 11 مانگ پێش پرۆسەی هەڵبژاردن, بودجەی پارتەکانیان بۆ پرۆسەی هەڵبژاردن دیاریدەکەن و بڵاو دەکەنەوە, پارتی سۆسیال دیموکراتی دەسەڵاتدار 100 ملیۆن کرۆنی دیاریکردووە بۆ پرۆسەکە, تەنانەت شێوازی خەرجکردنی ئەو بودجەیەش دیاریکراوە, نموونە 70 ملیۆنی بۆ ریکلام دیاریکردووە, پارتی ناوەند 70 ملیۆن کرۆن, 50%ی بۆ ریکلام, پارتی دیموکرات 50 ملیۆن…. بودجەی هەڵبژاردنی 9ی ئەم مانگەیانە.

بەهۆی دابەزینی ژمارەی ئەندامانەوە, ئابونەی حیزبی تەنها 3%ی داهاتی پارتەکان دیاری دەکات لە سوید, لە ساڵی 1989 رێژەی 13%ی هاووڵاتیان ئەندامی پارتەکان بوونە, لێ ئێستا رێژەکە کەمترە لە 5%., بۆیە بەشداری ئابوونەی حیزبی کەمترە لە 5%ی خەرجییەکان, کە رەواترین رێگای پارە پەیداکردنی حیزبی سیاسییە.

کەموکڕی لە سستەمی دیموکراتی سویسری ئاشکرا نەبوونی خەرجییەکانە,

هەرچەندە بەهۆی پیادەکردنی دیموکراسی راستەوخۆوە خۆی بەسەر مەشقی دیمکراسیەت لە جیهان دەزانێت, بەم هۆیەوە کەوتۆتە بەر رەخنەی توندی رێکخراوی شەفافیەتی نێو دەوڵەتی, سەبارەت بە تاریکی پشتیوانی سیاسی پارتە سیاسیەکان, جگە لە پارتی گەلی راستگەرا, هەموو پارتەکان بودجەی خۆیان پێشتر بۆ هەڵبژاردنەکان بڵاو کردۆتەوە ” پارتی سۆسیالست 4و1 ملیۆن فرەنك, پارتی لیبراڵی رادیکاڵ 3 ملیۆن فرەنك, پارتی دیموکراتی کریستان 2 ملیۆن فرەنك, پارتی سەوز 200 هەزار فرەنك, پارتی بۆرجوازی دیموکراتی 500 هەزار فرەنك, سەوزە لیبراڵەکان 300 هەزار فرەنك”.

وەك دەبینین پارتە سیاسیەکانی سویسرا کە لەبەردەم تیغی رەخنەی توندان, ناڕاستەوخۆ سەرچاوەی داهاتەکانیشیان دیاریکردوەو بڵاو کردۆتەوە” حیزبی لیبراڵی سویسری بودجەکەی 3 ملیۆن فرەنك”65%ی لە کۆمپانیاکانەوە”, پارتی دیموکراتی کریستان 2 ملیۆن “50%ی لە کۆمپانیاکانەوە”, پارتی گەلی سویسری 2 ملیۆن “35%ی لە کۆمپانیاکانەوە ” پارتی سۆسیالست 2,5 ملیۆن فرەنك “75%ی لە ئابونەیە, سۆسیالستەکان تەنها لە یەك کۆمپانیا بەخشش وەردەگرن, ئەویش ناوەکەی ئاشکرا کردووە, تاکە پارتە ناوی کۆمپانیاکەی ئاشکرا کردووە لەناو ئەو پارتانەی ئامادەن بەخشش لە کۆمپانیاکان وەربگرن, پارتی سۆسیالست بەهیچ شێوەیەك کۆمەك لە بانکەکان و کۆمپانیاکانی دەنەوایی وەرناگرێت, بەمەش ساڵانە زیانی 400 هەزار فرەنك لە خۆی دەدات, “,پارتی سەوزی سویسری بەخشش لە بانکی کریدی سویس و یو بی ئێس وەر ناگرێت, بانکەکانی یو بی ئێس, کریدی سویس و رایفایزن و کۆمپانیاکانی سویس ئێر و ئێکسا فینترتور و …, ئەو پارانە ئاشکرا دەکەن داویانە بە پارتە سیاسیەکان, کریدی سویس ساڵانە ملیۆنێك فرەنك دەدات بەو پارتانەی 5 کورسی زیاتریان هەیە جگە لە سۆسیالستەکان کە بەخششی لە وەرناگرێت وەك پێشتر ئاماژەمان پێدا.

نیو سەدەیە چەپەکان سویسرا داوای ئاشکرایی دەکەن لە بەخششی پارتەکان و خەرجیەکان و سەرچاوەی پاڵپشتی دارایی هەڵبژاردن, پارتە چەپەکان لە گەڵ ئاشکراییین, راستگەراکان لەبەر ئەوەی پارەی زۆر وەردەگرن لە کۆمپانیاکان و بەستراون بەو بەرژەوەندیانەوە زۆرینەن لە پەرلەمان, ناهێڵن ئەم داواکارییە سەر بگرێت, بۆ یاسا سەرچاوەو قەبارەی بەخشش و خەرجیەکان و سەرچاوەکانیان و ئاشکراکاری لە داهاتەکان جێی خۆی بگرێت.

وەك ئاماژەم پێی دا چەپەکانی سویسرا هەڵمەتێکیان راگەیاندووە بە

ئاشکرا کردنی بەخششی سیاسی ئەوەی لە 10000 فرەنك زیاترە, بە ئەم مەبەستە 120 هەزار هاووڵاتی واژۆی لەسەر دەستپێشخەریەکە کردووە, پێشبینی دەکرێت لە نێوان 2020 بۆ 2021 بخرێتە بواری دەنگدانەوە, هەرچەندە 10000 فرەنك زۆر زۆرە, دەبوایا 1000 فرەنك کەمتریش بوایا.

ئەوان لە دەستپێشخەریەکەیان داوا دەکەن وەرگرتنی بەخششی بە سەرچاوە یاساغ بکرێت, سەرچاوەی بەخششەکان بە وردی بخرێتە بەردەست خەڵك و لایەنی پەیوەندیدار, تا رونی لە وەرگرتن و خەرجی نەمێنێت......

پشتیوانی دارایی دادپەروەرانە ئاشکرا یەکێکە لە پێوەرە سەرەکی و بنچینەییەکانی دادپەروەری هەڵبژاردن, پێویستە خەڵك بزانێت کە لە پشت ئەم پارتانەوەیە, پارە لە کوێ دێنن?, بۆ کێ کار دەکەن?, چەند خەرج دە کەن لە پرۆسەی هەڵمەتی هەڵبژاردن?, لەرێشەوە بزانرێت کارەکانی ئەم فراکسیۆن و لیستانە دوای هەڵبژاردن لە بەرژەوەندی کام قارون و کام کۆمپانیادایە, ئاراستەیان رو لە کوێیە, چونکە جێگەلەی پشتیوانیان لەکوێوە بێت, قیبلەی بەرژەوەندیان رو لەو شوێنەیە, پارە ئاینی ئەوانە, قیبلەنامەی ئاراستەی کارەکانیانە.

لە کوردستان پارت و لیستەکان, نە بودجەی پارتەکان و نە بودجەی پرۆسەی هەڵبژاردنەکانیان دیار نییە, لە کاتێکدا وا 5 ساڵە پارتە سیاسیەکان کوردستان, وەك راگەیەنراوە بودجەیان لێ بڕاوە, کەچی سەتەلایت و ماشینی راگەیاندن و خەرجی بەشوماری بارەگاکان و هەڵمەتی هەڵبژاردنیان رانەوەستاوە, کڕینی دەنگی تاك و عەشیرەت بەردەوامە, کۆمپانیای زەبلاح کاریان بۆ دەکات, هاووڵاتیانی کوردستان بە گشتی و ئەندامان و دەنگدەرانی ئەم لایەنانە مافی خۆیانە سسەرچاوەی داراییان بزانن, دەوڵەمەندەکان پارەیان زۆرە بەهۆی بەخششەکانیانەوە ویستی خۆیان بەسەر کاندیدەکان دەسەپێنن لە دوای هەڵبژاردن, هاوکات ئاشکرا کردنی سەرچاوەی داهاتی پارت و خەرجی هەڵبژاردنەکان بەشێکە لە شەفافیەت, ئەگەر پایەی پارتێك لەسەر ناشەفافیەت دامەزرابێت, چۆن دەتوانێت لە ئایندەدا سستەمێکی شەفاف بنیات بنێت, کە شەو رۆژ شیوەن و رۆ رۆو قژ رنینیانە بۆی, ئایا دەنگدەری حیزب ئاگاداری خەرجیەکانی حیزبەکەیەتی?, کە مافی خۆیەتی بزانێت کە هاوکاری دەکات?, کام لۆبی قاچاخچییە دەستی دەگرێت, قاچاخچی نەوتە یان تلیاك?, پارەی بەکار هاتوو رەشە یان سپی?, سەرچاوەی دیارە یان نەزانراوو بە دایك و باوكە?, سەرچاوەکەی کوێیە?, ناوخۆییە یان دەرەکی?, دزییە یان هەواڵگری وڵاتان?, هەرێمی یان نێونەتەوەیی?, هاووڵاتیانی خانووە قوڕەکانە

يان فيرعەوناوەكان؟, ئەمە هەمووى ئەگەرەو هەمووشى لەگەڵ پرۆسەى سياسى كوردستان دێتەوە كە مەحرەم تيايدا زۆر كاڵبێتەوە يان هەر بوونى نييە, گەيشتۆتە ئەو ئاستەى متمانە بە سستەمى نوێنەرايەتى پەرلەمانى زۆر كزو لاواز بووە, بايكۆت رەنگدانەوەى وشيارييانەى بێ متمانەييە.

پارتى سياسى پێويستى بە پارەيە بۆ رايكردنى كارەكانى, بە تايبەتى لە كوردستان بۆتە نەريتى سياسى باو بە بوونى بارەگاو دەم چەوركردنى ئەندامان و گردبونەوەو بوونى كەناڵى راگەياندن ...., ئەمە راستى و هاشا هەڵنەگرە, لێ ئەم پارەيە لە كوێ دێنێت؟, چۆن پەيداى دەكات؟, چۆن لە بەشە كارگێڕييەكانى خۆى تۆماريان دەكات؟, چۆن ژمێرياريەكانى كۆتايى بە وردى و وردەكاريەوە دەخاتە بەردەست خەڵك؟, ئەمە هەمووى پرسيارە, خەڵك لە مێشكياندا دەيهێنن و دەيبەن, وەلێ تا ئێستا مخابن پرسيارەكان بە كۆكراوەيى نەكراوە, پارەى رەگى گەندەڵييە, تا خەرجييەكان هەڵبژاردن زياد بێت, ئاشكرا كارى و رونى دەبێتە پێويستى, وە قەبارەى پارە هاتووە جێى گومانەكان گەورەتر دەبێت, تا دەزگا حكوميەكان لاواز بن وەك هەنووكەى كوردستان, ئەوا دەوڵەمەندەكان باشتر دەتوانن پارەكانيان بە ئاراستەكردنى پارتە سياسييەكان بەكار بهێنن, بۆ ئەوەى بڕيارەكان لە بەرژەوەنديان دەربچێت لە داهاتوودا, ئەوان زۆريان ناوێت, تەنها هێشتنەوەى چەند بەشايەك لە وەبەرهێنان و چەند شەڕێك بە بريكارى لە پەرلەمان بە لادانى ركابەرەكانيان, چاوپۆشى لە پيسكردنى ژينگە و باج و... ياخود گەياندنى چەند زانيارييەك لەسەر پرۆژەكانى داهاتوو, ئيستغلالى سامانى ژێر زەمينى و چاوپۆشى لە دەركردنى ياساى كارى پێشكەوتنخوازانە و وێران كردنى كەرتى گشتى, ياخود گەياندنى زانيارى بە كۆمپانيا بيانييەكان لە كاتى بوونى كێشە وەك بينيمان... , ئەم بڕيارانە خەڵكى گشتى هەست بە مەترسييەكانيان ناكەن, نەيارانيشى بەهۆى نەبوونى كەناڵى راگەياندن, نوزەيان ناگاتە خەڵكى, لە هەمووى مەترسيدارتين بڕيارن كە دەدرێن.

دەمانەوێت بزانين كام كۆمپانيا و دەوڵەمەند هاوكارى پارتەكان دەكەن؟, چۆن كۆمپانيا و دەوڵەمەندەكانيان دابەشكردووە لە نێوان خۆياندا؟, كێ پارەى ماشينى راگەياندنەكەيان دابين دەكات؟, لە كام وڵاتەوە پارە خۆى دەكات بە كوردستاندا ؟؟ وەڵامى ئەم پرسيارانە راستەوخۆ پەيوەستن بە هەڵبژاردنەوە, چونكە پيويستە دەنگدەران بزانن ئەم پارانە لە كوێ دێن كە پارتە سياسيەكانيان

بەکاری دەهێنن, کە کاندیدە بەسزمانەکانیش زۆرینەیان نازانن, ئەو پۆستەرەی بۆیان دروستکراوە بە پارەی تلیاکە یان باجی جامخانەیە, یانی باجی بێدەنگی پارتەکەیەتی, یان داگیرکەرانی کوردستانە...... ئەمەو یەك دنیا داواکاری و پرسیاری وەڵامنەدراوەی دیکە.

دەمانەوێت بزانین ئایا سستەمی سیاسی لە کوردستان دیموکراسی□ یان بلۆتۆکراسی□؟, هەڵبژاردن و سستەمەکەی لە ژێر کاریگەری پارت و بۆچونە سیاسی□کانە؟, یان لە ژێر هیژمۆنیای پارەدایە؟, کە بێشك ئەوی دووەمە , ئەوەی لە کوردستان دەگوزەرێت بلۆتۆکراسی□و پارە ئاراستەی هەموو کارێك دەکات, پارەکانیش هێندە زۆرن فرە سەرچاوەی ناڕەوان, تەواو کۆنترۆڵی پرۆسەکەیان کردووە.

کەمەیاتی فرە دەوڵەمەند لە کوردستان, راگەیاندن لە بەرژەوەندەی سیاسی خۆیان بەکار دەهێنن, بۆ گەیشتن بە دەسەڵات و درێژەدان پێی, بۆ مسۆگەرکردنی سەرچاوەی داهات و تاڵانی سەروەت و سامان, دواتر بەو دەستکەوتە سیاسی و ئابورییەی بەدەستی دەهێنن, درێژە ب□ ب□□و□بردنی کەناڵەکانیان دەدەن و بەرفراوانی دەکەن, بەمەش پارەو کورسی و راگەیاندن کۆنترۆڵ دەکەن, دەست دەنێنێنە بناقاقای هەموو بۆچونێکی عەدالەتخوازانەو پەراوێزی دەخەن و رەواج بە مافیایی و کۆنەپەرستی دەدەن, سەرۆك وەزیرانی پێشووی ئیتاڵیا برلسکۆنی لەمەدا کارامە بوو, هاوکات دەستبژێری دەسەڵاتداری ئەوروپای رۆژهەڵاتیش هەمان کاریان کرد, تورکیا و کوردستانیش بەم ئاقارەدا رێ دەکەن و گەیشتونەتە دوا مەنزەڵ, ئۆلیگارشییەکان ورگ, دەم, چاو, گوێ و مێشکیان کۆنترۆڵ کردووە.

راگەیاندن چەندە جێی مەترسییە لە دەست دەسەڵاتی ستەمکارو گەندەڵدا بێت, بەهەمان ئەندازەو زیاتریش مەترسیدارترە کاتێك لە دەست ملیاردێرەکاندا بێت, ئەوانیش بەرژەوەندی خۆیانی پێ دەپارێزن بۆیە کاتێك قارونەکان ئاراستەی سیاسەت دیاریدەکەن لە رێگای پارەو راگەیاندنەوە, هیچیان لەبەرچاو نییە جگە لە قازانج, سیاسەت و راگەیاندن لای ئەوان لقێکە لە بزنس, نەك بۆ چاکەی گشتی و گۆڕانکاری سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی و رۆشنبیری, ئێستای کوردستان لەم قۆناغە مەترسیدارەدایە .

بۆیە دەبێت پارتە سیاسیەکانی کوردستان ناچار بکرێن, سەرچاوەی داهاتیان ئاشکرا بکەن, دەسەڵاتی پارە لە پرۆسەی سیاسی بەتایبەت هەڵبژاردن کورت بکرێتەوە, کە تا ئێستا هەمووی لە تاریکییە و گۆڕەپانیش بۆ دەسەڵاتی پارە ئاوەڵا بووە, هیچ هێزێکی سیاسی لەم

بارەیەوە دەستپێشخەری نەناوەندووە, کەس نازانێت ئەم پارەو سامانە لە کوێوە دێت و بۆ کوێدا دەڕوات؟, یاسایەك نییە بۆ رێکخستنی خەرجی پارتەکان و دیاریکردنی سەرچاوەکانیان و رێکخستنی کۆمەك و بەخششەکان و …. لەپاڵ رێکخستنی ئەوانە پێویستە کۆمپانیاکانیش ناچار بکرێن بەخششەکانی خۆیان ئاشکرا بکەن, سەرچاوەی پارەی کەناڵەکانی راگەیاندنەکان دیاری و ئاشکرا و رەوا بێت.

ئێستا دەپرسین پارتە سیاسییەکان پارە بۆ رایکردنی کارەکانیان لە کوێ دەهێنن؟, ئەم هەموو کۆمپانیا زەبلاحەی هەیانە, بۆ چی دروستیان کرد؟, ئەم هەموو کەناڵەی راگەیاندنە بۆچی ماشینەکانیان کار دەکات؟, …. هەموو ئەم پرسیارانە بۆیە وەڵام نادرێنەوەو ئەم دەزگاو کەناڵە و رێکخراوانە بۆ نایهێننە بەر باس و قسەو بەدواداچوون, چونکە هاوبەرژەوەندن و سەرکردەکانیان زیاتریان کۆکردۆتەوە, یان خۆیان سەرچاوەکەی, دەزانن ژیانی سیاسی پاکژ, کۆتایی بە هژمەنیای ئەوان دەهێنێت, بۆیە ئەم پرسیارانە مەحرەمن لەمڕۆی کوردستان, هەرچەندە هەڵبژاردن رێگای گۆڕانکاری ریشەیی نییە لە کۆمەڵگاکان, لە بێ ژیانێکی سیاسی تەندروست دەبێت شۆڕشێکی سیاسی بۆ رزگارکردنی ژیای سیاسی ئەنجام بدرێت, پرسیارەکان بکرێنە بنچینەو لەرەوە دەستپێبکرێت.

با بزانین لە هەڵبژاردنی رابردوو چی گوزەراوە, ئەو کەمەی بیستمان و بینیمان و ئاشکرا کرا , ئەمە نموونەیەکە لە خەروارێك ”وڵاتێك 22 ملیۆن دۆلاری ناردووە بۆ هەڵبژاردنی کەرکوك, پارتێك لە ئێران پارە وەردەگرێت, سەرکردەیەکەی لەم رۆژانە دەچێت, بارێك دۆلاری هاتوو لەو دیو سنورەوە گرترا, پارتێك لە کۆمپانیاو سەرمایەداران 950000 دۆلاری کۆکردۆتەوە نازانرێت چی لێکراوە, 3 ملیار دینار لە بەغداوە بۆ هەڵبژاردنی عێراق هاتووە بۆ لایەنێکی کوردستان دیار نییە, حیزبێك زیاتر لە 50 کەناڵەی راگەیاندنی هەیە, پارتێکی سیاسی مەرزیە دابەش دەکات, یەکی دی بە 200 دۆلار دەنگێك دەکڕێت , ئەوی دی دەمانچە دەبەخشێتەوە , کوڕە بەگەڕێك بۆ دەرچوون 100 دەفتەری خەرجکردووە, سەرمایەدارێك کەناڵێکی تایبەتی بۆ هەڵبژاردن کردەوە دواتر راگەیاندنکارانی گیرفان بەتاڵ و سکبرسی ناردە ماڵەوە…. ئەمە هەڵبژاردنە یان مافیایی و بازاڕی وڵات فرۆشییە”.
ئەگەر سویسراو سوید لەبەر چەقەی ڕەخنەی توندا بن بەهۆی ناڕونی خەرجی و بودجەی حیزب و هەڵبژاردنەکان و نەزانینی سەرچاوەی داهاتەکان و لەنەبوونی سەرچاوەی پارەکان, ئەوا لە تاریکسانی پارەی رەشی پارتەکان لە کوردستان شەوەزەنگی ستەمی بلەتەقراتی دا,

هەڵبژاردنەکان جگە لە شەڕی لۆبییەکانی پارە شتێکی دیکە نییە, پارتەکانیش دەستکردن و لە گیرفانی ئەو لۆبیانەدان.

تا ئێستا یەك پارتی سیاسی بودجەی هەڵبژاردنی داهاتووی بڵاو نەکردۆتەوە, کەسیش لیستی کۆمەککەرەکانی خۆی ئاشکرا نەکردووە, ئەوا باسی بودجەی پارتەکان و خەرجی کەناڵەکانی راگەیاندنیان بق□ی□, چاوەڕوانی ئاشکرایی لە خەرجکردنی پارە رەشەکانیش مەبن, پەرلەمانێك سەرچاوەکەی ئەم زێرابب□ پیسە بێت, چاوەڕوانی روانی خۆراکی تەندروستی لەبەردا مەکەن, ئەوجا هەر بڵێن کوردستان دورگەی دیموکراسی ناوچەکەیە.

دەلاقەیەك بەرووی دنیـــای تەرزی قەســیدەی سامنــاك دا … ســۆران محەمەد

لێکۆڵینەوە ....

/ Horror□□□ه /

لە خوێندنەوەی دەقی (دەبڵجل…) دا

سۆران محەمەد

زاراوەی (هۆرۆر: / هۆڕە/) واژەی□ک□ی و□ژ□ی□ی و د□روونیی□ پ□وانەییە، زیاتر لە ئەدەبی ترس (تاریکایی) و فلیمدا ڕەنگ دەداتەوە(١). ترسیش جیاوازە لە تۆقاندن چونکە لە ترساندا بە پێی نووسراوەکانی نووسەری (سامهێن): ئان رادکلیف(٢) ١٨٢٣-١٧٦٤ وەک تۆقاندن نییە کە دەناسرێتەوە بە ناڕوونی و نادەستنیشانکردن لەما□□□یدا لەگەڵ ڕوو داوە سامهێنەکان: ئەمەش گیان بەرفراوان دەکات و دەیخاتە پلەیەکی بەرزی ژیانەوە. بەڵام هۆرۆر (ترس) بە پێچەوانەوەیە، گیان دەبەستێت و زاڵ دەبێت بەسەریدا. گەر نموونەی

نەوان ئەم دووانە بهێنینەوە ئەوا دەتوانین بڵێین وەك جیاوازی نەوان بێن کردنی مردن و ڕێکەوتکردنی بینینی لاشەیەکی مردوو وایە.
کەواتە لە (هۆرۆر)دا: ترس ڕوودەدات دوای بینینی شتێکی سامناك یان خوێندنەوە یان بیستن، بەڵام تۆقاندن بریتیە لە ترساندن پێش ڕوودانی کارەساتێك، باری پتر ئەمە لە فلیمدا ڕەنگی داوەتەوە و کەمتر پشکی بەر ئەدەب کەوتووە، چونکە زیاتر دەتوانرێ بەر هەستبکرێت و مۆسیقاش ڕۆڵی کاریگەریی دەبێت لە دەستبەسەرکردنی هزردا، بابەتەکانیشی زۆرن، لەوانە: ئاژەڵە دڕندەکان، شەڕەنگێزەکان، ئەشکەنجە، خێو، خوێنمژان، جادوو، مرۆڤخۆرەکان، گیانەکانی نێو خانووە چۆڵەکان، ئەم جۆرە فلیمانەش لەساڵانی ١٩٣٠ـەوە لە ئەمریکا بەربڵاوبووەوە.
ڕەنگە لە تەواوکاریی ئەم پەیوەندییەشدا بێت شاعیر عەباس عەبدوڵلا یووسف دەڵێت:

فلمانە شیعر دەهێنم، خۆمیش تاکبینەرو تاکبیسەر(٣)

سەبارەت هۆنراوەش ناسراوە بە قەسیدەی ڕەش کە دەربارەی مردن و ترسە، هەروەها ئەو کارەساتانەی تراژیدیاو وێرانکارییان لێدەکەوێتەوە، ئەوا لە توانای ئەم تەرزە لە نووسین و داهێنانەدا هەیە خوێنەران توشی شۆك بکات، دەبێت پێشتر ئامادەگی هزر ساز بکرێت بۆ خوێندنەوەی ئەم جۆرە لە نووسین، بە تایبەتی گەر لە تەنیایی و نیمچە تاریکیدا بخوێنرێنەوە.
لە ئەدەبی جیهانیدا لە مێژە ئەم تەرزە پێناسە کراوەو نووسەرانی بە توانا جڵەوی قەڵەمیان تیا تاو داوە، لەو کارە جیهانیانەش کە بە شیعری سامناك ناسراون چەند نموونەیەك دەخەینە بەر دیدی خوێنەران:
تی ئێس ئیلیەت لە (سووتانی نۆرتەن) لە ژێر سەردێڕی چوار چارێك (چوارینە) و لە کۆتایی قەسیدەکەدا دەڵێت:

ناکاو لە ڕمی تیشکی خۆردا
تەنانەت کاتێک تۆزەکە دەجوڵا
لەوێدا پێکەنینە شارراوەکە بەرز دەبێتەوە
هی منداڵەکانی ناو گەڵای درەخت
خێرا ئێستا، لێرە، ئێستا، هەمیشە-
کاتە بێ هەدەرچووە خەمبارە جێی گاڵتەجاڕیەکە
درێژ دەبێت لە پێش و پاش.(٤)

Sudden in a shaft of sunlight

Even while the dust moves
There rises the hidden laughter
Of children in the foliage
Quick now, here, now, always—
Ridiculous the waste sad time
.Stretching before and after
***

هەروەها کچە شاعیری سەدەی هەژدەی ئەمریکا (ئەمیلی دیکینسن) لە ژێر سەردێڕی هەنراوەی (ئایا هەرگیز لە ناو دەمی ئەشکەوتەکان نەوەستاویت) دەڵێت:

ئایا قەد تەماشای دەموچاوی تۆپەکانت نەکردووە—
لە نێوان چاوە زەردەکاندا—
و چوونە ناو قیامەتت –
پرسیارەکەی “دەبێت بمریت”(٥)

Did you ever look in a Cannon’s face—
Between whose Yellow eye—
And yours – the Judgment intervened—
—”The Question of “To die
***

دواجار، شاعیری خەم و داهێنان و خەون و ترسی ئەمریکی ئەدگار ئەلان پۆ لە هەنراوەی (گیانەکانی مردووان) دەڵێت:

بێدەنگ بە لەو گۆشەگیرییە،
کە تەنیایی نییە- پاشان بە
گیانەکانی مردوو کە وەستاون
لە ژین پێش سێ، جارێکی تر
لە مردندا لە دەوری سێ- و ویستیان
داپۆشینت بە سێبەر: هەر وا بمێنەوە.(٥)

Be silent in that solitude,
Which is not loneliness – for then
the spirits of the dead who stood
In life before three, are again
In death around three – and their will
.Shall overshadow thee: be still
***

گەر چاوێکی خێرا بخشێنین بە ڕەوشی شیعری هاوچەرخی کوردیشدا، دەنگی جۆراوجۆرو جیاوازو داهێنەرانە لێرەو لەوێ دەبینینەوە، وەك چۆن لە لایەکی تریشەوە شاعیران چاولێکەری سروشت ژینگەی هەمەچەشنی دەوروپشت دەکەنەوە، بە سوود وەرگرتن لە کەرەسەکانیداو دوای تێپەڕاندنی بە فلتەرەکانی هونەری ڕەوانبێژی و سیمانتیکدا، شتێکی نوێیان لێ پێکدێنن، هەروەك چۆن لە لایەکی تریشەوە شیعرێکی زۆر دەبینینەوە هاوشێوەی یەکن و مۆرکی هاوبەشیان پێوە دەبینرێت، بۆیە دەتوانین بڵێین فاکتەری چاولێکەریی و نەبوونی دنیابینی و شێوازی جیاواز سیمای ئەو شیعرانە دیاری دەکات، رەنگە لەبەر ئەمەش بێت داهێنەران و هەوڵی داهێنەرانە لای ئەو بەشە یان مردووە یان بە مردوویی لەدایك دەبێت. جا ئایا هۆکەی کەمی و هەژاریی پاشخانی ڕۆشنبیریی بێت، یان کەمئەزموونی و نەبوونی جورئەتی پێویست بۆ شکاندنی ئەو قاڵبە نۆستالیژیانە.
بە هەمان جۆریش ڕەخنەی ئەکادیمی و پێوانەیی(ستاندارد) کەم تا زۆر لێرەو لەوێ دەبینینەوە، بەڵام نابێت نکۆڵی ئەوەش بکەین پەتای فەلسەفاندنی ڕەخنەش کەسانێکی وا لێکردووە نەزانن خۆشیان لە کۆتایی نووسینەکاندا لە کوێدا دەبیننەوە. تا کار دەگاتە ئەوەی مانایەك بۆ شیعر دیار نامێنێت و لە پێچە تاریکەکانی ئەگەرو بیردۆزو بۆچوون و ئاماژەکانی فەیلەسوفاندا سەرە داوەکە بە تەواوی بزر دەبێت.

وا هەست ناکرێت بەمە ڕەخنەو دەق باڵا دەست بن و زیاتر ببنە جێی بایەخ لای خوێنەرانی جیددی شیعرو ڕەخنە، هەرچەندە شیعر وەك گیان و ژیان فراوان و بێ سنوورە و بەشێکیش لەو بوارانە فەلسەفەیە، بەڵام هەرگیز ناتوانین بڵێین لە سەدا سەد شیعر= فەلسەفە.
نموونەی ئەم جۆرە ڕەخنە تەمومژاویانە وەك نموونەی ئەو شیعرانە وایە بە ئەنقەست دەئاڵۆسکێنرێن تا بەرگێکی ناوازەیان بکرێت بە بەردا، ئەمە لە کاتێکدایە دەقێکی فرە ڕەهەندو ناوازەی جیهانیی دەخوێنینەوە، بە پێچەوانەوە هەرچەندە وشەکان سادەو زانراون، بەڵام توانای شاعیرانەی داهێنەرانە کاڵایەکی بە بەهای لێ وەبەرهێناون و ناوازەیی و هونەرێکی بەرچاو لە دیوی دەرەوەو ناوەوەی ئەو دەقانەدا دەبینینەوە، ئەدی پەلکێشی جیهانێکی قووڵی پڕ ماناو ڕوئیاو تازەی جۆراوجۆری ئەندێشەو هزرو گیان و دنیاکانی شیعری ڕەسەنمان دەکەن.

بێگومان هەوڵەکانی (عەبباس عەبدوڵلا یووسف)-هەباسەس- یش هەر بەهەمان ئاقاردا تێدەپەڕن، سەبارەت ئەم شاعیرە ئەزموندارە خاوەن

ڕۆشنبیرییە فراوانە، دەتوانین بڵێین وەهای ئەوەی هەرچەندە ئەو لە ساڵەکدا تەنیا چەند دەقێك دەنووسێت و بڵاودەکاتەوە، بەڵام نایەوێت هەنگاوەکانی پێش خۆی و کەسانی تر دووبارە بکاتەوە، بۆیە جیاواز دەنووسێت – بە سێمینەوە، جیاواز بە ناوەڕۆك و بابەت و فۆرم.. تاد، بۆ نموونە ئەو لەو دەقی (تاککلی جمزە) دا کەرەسەی : بابەتی تووخمی سێیەم بەکار دەبات و ئاماژەیەکی شاعیرانەی پێ دەکات، وەك چۆن لە دەقی (دیکانەشە) شدا لە پشت بابەتەکی بەکارنەهاتوو و دەگمەندا کە (ماشەنی ئاگر کوژێنەوە)یە شتێکی نوێمان پێ دەڵێت، کە دەتوانین بە دەنیاییەوە بڵێین تەنیا مۆرکی جیهانی نووسینی عەباسە بە گۆشت و خوێن و ئێسقانەوەو بەس، وەك چۆن لە دوا دەقیشدا (دەبەجل) دەروازە لەسەر نووسینی بابەتی ترسناکی هەنراوە واڵا دەکات.

ئەو بە ڕوونی لە زۆربەی تاکدێڕەکاندا هەندێك لە کەرەسەی دنیای داهێنانی ترسئامێزو زاراوەی بەرفراوان و هەمەجۆرەکانی بەکار هێناون و بە وێنەو ئیقاع و ڕەهەندی جیاوازەوە لە شوێنە جیاجیاکانی دەقەکەدا تەوزیفی کردوون، وەك:
(جەهەنم، نوتەك، سەرقەبران، مەزارگە، خوێن، دەبەجل، ترس، ئەکوژرێن، نەتەقیەوە، قەبسان، کاژێمارە، هارووت و مارووت، بە مردوویی، هەسکانە، مەرریخفرۆش، مرێخەر.. تاد) .
شاعیر زۆر بە راشکاوانە بەم بەیتە لە دەرگای هزری خوێنەری هوشیار دەدات و هەواڵی ئەم تەرزی نووسینەیان ڕاستەوخۆ پێ دەدات، وێنەی ترسی دەریا لە نائارامی زەوی و ناتەبایی و پارادۆکس و ناهارمۆنیەتی نەوانیان ، بە قەد پێ بوونەوەی لاپەڕەی زۆرەکانی ڕۆژنامەکان لە هەواڵی ناخۆش و داگیرکردنی شاشەی تەلەفیزیۆنەکان بە دیمەنی جەرگبڕ تا کار دەگاتە ئەوەی حاڵەتی دەقێق بوون ئاسایی بێت، لە دووبارە بوونەوەی ئەو تراژیدیا دوابەدوا یەك هاتووانە، لەگەڵ ئەمەشدا پێشبینی کردنی نەقۆماوەکی چاوەڕوانکراو:

دەریا لە ترسی زەویلەرزەیەکی نەقۆماو، کەرت بە کەرت دەبێ.(٣)

لە رووی وشەسازی و فۆرمەوە شاعیر نەك بە تەنیا هەوڵی داوە لەم کارانەیدا زاراوەی ناوچەیی و دەشتەکی و ڕەسەنی کوردەواری زیندووبکاتەوە لە لەنەوچوون بیانپارێزێت، بەڵکو خۆی وەك وەستایەکی کارامەی دارتاشیی دایانەتاشێت و مانای نوێی بەکارنەهاتوویان لە دروست دەکات، لە خزمەت سیاقی گشتی دەقدا کارایان دەکات، بە تایبەتی لە باری کارکردن لەسەر پێشگرو پاشگرەکان بە ناو و فرمانەکان.

مەسعوود محەمەد لە (زاراوە سازیی پێوانە) دا لەمبارەوە دەڵێت:

“وشەی داڕێژراو ئەو وشەیەیە کە لە وشەیەکی سەربەخۆ و لە زیادی ئەوتۆ پێك هاتبێ کە سەربەخۆ واتا نەبەخشێ)(٦) مانای بە سەربەخۆیی ئەو مانایە نەگەیەنێت.
سەبارەت دەسکاریکردنی پێش و پاشی – ناو- یش دەڵێت: (وشەیەکی لە یەکدی ناو و زیادیەکی کە بە تەنیا واتا نابەخشێت پێك بێت بە داڕێژراو دادەنرێ، زیادیش کە بێت یا بە پێشەوە یا بە دواوە، ناو ناوێش بە ناو کێشەی وشەوە دەلکێت)(٦)
لە بارەی وشەسازیەکان و گەمە زمانەوانییەکانی نەو دەقی (دەبەجل) یش ، هەرچەندە بە بەر چاو روونی خوێنەران شیکاریی هەندێك لە کورتبڕەی و داتاشین و لکاندنی وشەکان دراوە، کە لە خودی خۆیدا دادەنرێت بە ئازادی ڕەزمان و شکاندنی کۆتەکانی زمان لە پێناو باری داهێنانەکانی دەقدا، هەر وەك چۆن لە فۆرمدا تاکدێڕەکان ئازادن و زیاتر وەك شێوازی شاعیری ئەمریکی سەدەی نۆزدە (واڵت ویتمان) بە باری پەخشانە شیعردا شۆڕ دەبنەوە، بە هۆی بە هەند نەگرتنی سەرواو ئیکە و مۆسیقا دەرەکی و ناوەکییەکانی وشەکان، بەڵام دەکرا بە نموونە هەر تاکە دێڕێك بە دوو نیوە دێڕ دابنرانایە، کە ئاسانتر دەبوو سەرواو مۆسیقاکانی دەرەوە ناوەوەی کەتا وشەکان بە جۆرەکی وا ڕێکبخرانایە زیاترو زیاتر لە خزمەتی باری گشتی دەقەکەدا بوونایە لە گوێ و دەی خوێنەردا زیاتر بزرنگانایەتەوە. هەر وەك چۆن دەکرێت هەموو تاکدێڕەکانیش بە زنجیرەیەکی شارراوە یان ئاشکرا، لە بابەت و ئیقاعدا زیاتر و پتەوتر پێکەوە ببەسترێنەوە. بەڵام لە باری ئەم دەقە ترسناکەدا ئەم شێوازە زیاتر خزمەت بە کێشی گشتی ترسی ئامادە دەکات، کە خوێنەر لەسەر هەر قۆراغی پێنجەرەی تاکە دێڕێك قەڵەە ڕەشەکەی ئەدگار ئالان پۆ دەبینێتەوە، دەقیژێنێت و دەڵێت ” هەرگیز، نا”
وەك چۆن لە دنیای چیرۆکیشدا (گێ دی مۆپاسان) پێرەی بەم تەرزە لە نووسین داوە و ئەفراندنی تیا کردووە، کەچی لای خۆمان وەك زۆر لایەنی تر بە داخەوە فەرامۆش کراوە و تەنیا لە خولگەی چەند بابەت و کەمێك تەرمەلیژیدا دەقەکان خۆیان دەنووسنەوە.

لێکۆڵینەوەی ئەم دەقە دەکرێت لە زۆر لایەنەوە بێت و ڕێچوون بە هەر لایەنەکیاندا زۆر دەکێشێت، ئەوەی بە من ماوەتەوە لە کۆتاییدا ئاماژەی پێ بدەم ئەوەیە؛ من دەستخۆشی لە بڵاوکردنەوەی ئەم هەوڵانە دەکەمەوە و دووبارەی دەکەمەوە دەڵێم بە قەد بەرفراوانی بوارەکانی ژیان، شیعریش بەرفراوانە، دەبا خاوەنی شیعر و دنیا

بینی و شێوازی خەمان بین و لە دووی تازەگەری و داهێنان و جیاوازیی بگەڕێین، نەك جوینەوەو خۆ لە قاڵبدان بە یەك تەرزەوە، بەوەی تەنیا بە ئارەزوو و دەرکردنی هەوای گەرمی ناخ بنووسین.

-________

ژێدەرو سەرچاوەکان:

(١) deepundergroundpoetry.com/dark-poems
(٢) en.wikipedia.org/wiki/Horror_and_terror
(٣) پاشکۆی هزرو هونەر، ژمارە (٧٥) ل ١٦
(٤) poetrysoup.com/famous/poems/horror
(٥) goodreads.com/topic/show/447160-creepy-classic-horror-poetry
(٦) زاراوەسازیی پێوانە، مەسعوود محەمەد، ٢٠١١، لاپەڕە ٢٦- لاپەڕە ١٠٦

لەودیوی توڕەبونمەوە بیرت دەکەم ... مەلەک مەحەمەد

من شتانێکم خۆشدەوێت کە....
پڕن لە ڕق و نەفرەتر
هەتا تورەیشم خۆشدەوێتر
بە جۆرێک دەجەنگم!
ئەڵێم لای مرۆڤەکانر
یاخی ئەبم لێیانر
دەرگاکان بەرووی هەمووان دا ئەخەم…
بەڵام هاوشێوەی ئەوەیە کە لە پشتی دەرگاکە
بوەستی و گریانەکان لە گەرودا بمێنێتەوە
بڵێیت تکایە ئیدی لەدەرگا بدە.
ئەم دەرگا نەفرەتیە بشکێنە
بم کەرە باوشی میهرەبانی خۆتەوە
دە هەستەکی هەمیشەیی پێویستە

تا دەردی ساڵانێکی بە بگەڕێتەوە
وەرەو گوێم بۆ بگرە
تا لە نەهامەتییەکانی تەمەنم
چیرۆکی هەزار و یەک شەوەت بۆ دارێژم
دەستم توند توند بگوشە و بینە بە سینگتەوە
با هەست بەگرنگی بوونم بەتۆوە بکەم
من هەزار دێڕی شیعری کۆنم لە بەرە
هەزار گۆرانی و بەیتی کۆچکەکان
ئاسوودەم ناکات بەقەد دێڕێک
لەزاری تۆوە
من وردە وردە خەریکم کار
لەسەر مردنی خۆم دەکەم
بم لاوێنەوە، بم لاوێنەوە...
با بە ئاسوودەیی گیانمت پێ بدەم...

مەلەک مەحەمەد

چیرۆک – گەڕەکەکەی خۆمان ... هەزار ئەحمەد

ڕووخساری ژیان لەم کۆڵانە ڕوون و ئاشکرا بوو، ئەرزەکی گڵ و ئاسمانێکی بێ بەری لەهەور و ڕووناک ئاسا خۆی نمایش دەکرد، جۆگەلەیەکی خوار و خێچ و ووشک، ڕەنگی ڕەش و شینکاو نێو هەموو ئەو جۆگەلانەی داپۆشیبوو، کە لەهەر خانوویەکی مەکشوف درێژدەبوونەوە، ناوەڕاستی جۆگەلەی فەرمی کۆڵانەکە. ئەرزە گڵینەکە لە ژێر تیشکی خۆر، گەر بە ئاسەیی سەیرت کردبا، زۆر بەڕوونی سیمای ئەو هەڵمانەت دەدیت کە لە ئەرزەکەوە قووت دەبوونەوە. سەرەڕای هامووشۆی منداڵەکان ئەرزەکە چینی سەرەوەی بەهۆی زەبری پێی خەڵک نەرم ببوو، لەگەڵ ئەوەشدا با و چەڵ گەردەلولەکانی هاوین میوانێکی تری ئەم کۆڵانەبوون، بۆیە کۆچەری ئەم گەڕە نەرمانە شتێکی ئاسایی بوو، وێنەی ئەم کۆڵانە بۆ کۆڵانەکانی تری گەڕەک ڕاست بوو.
منداڵەکان بە کۆمەڵ لە کووچەی کۆڵانەکە، بەرەو خوارەوەی کۆڵانەکە

ڕێیان گرتبووەبەر، دەبوو پاشماوەی کۆڵانەکە و شەقامی سەد مەتری ببڕن بۆ گەڕەکەی ئەو بەر گەڕەکی کشتوکاڵ.

دەنگەیلی منداڵەکان بەتەواوی بێدەنگی کۆڵانەکەیان قانگ دابوو، دوو لە منداڵەکان بەھۆی زۆر دواندنی یەکتریەوە، دیار بوو کە نزیکن لەیەک لە ڕووی ھاوسێیەتیەوە، یاخود خولیاوە. یەکیان ڕەشتاڵەی لاواز بوو، سەرووسەکووتی پۆخڵ و پەلۆش بوو، بلوزێکی شینی کاڵی لەبەردابوو لەگەڵ شەرواڵێکی قاوەیی، خوارەوەی ئەژنۆی کوونێکی بچوکی لێبوو، لە چواردەوری کوونە، خەتێکی دروومان لەشێوەی جوغز دەوری کونەکەیان دابوو، لە ژێر کوونەکە پارچە پەڕۆیەکی ھەمان ڕەنگ بەلام کاڵتر خۆی دەرخستبوو، بە کوردیەکەی پینە کرابوو، لە ڕاستیدا ئەو وەسفە نیشانەیەکی تایبەت نەبوو، تاوەکوو ئەو منداڵە لە منداڵەکانی تر جیابکاتەوە، بەڵکوو سیفەتەکە گشتگیر و گەڕەکی بوو، ئەو بارە بەتەواوی ناجۆر بوو، تەنیا لە پینە خۆی کورت نەکردبوویەوە، بۆنمونە منداڵ ھەبوو قۆڵی قەمیسەکەی ڕەنگی نیکلی دەدایەوە، ئەوەندەی چڵمی پێ بسڕێت، یا ھەبوو سەری تراشرابوو، تراشینەکە پیشەیی نەبوو، بەڵکوو ڕووی جەوجەوی پێوەدیار بوو، وەمنداڵیش ھەبوو جلەکانی ھەفتەیەک نەشۆردرابوو سەرەڕای ئەوەش ھەر بەپێ خواسی غارغارێنی بوو، ناجۆری ئەو بارودۆخە، بەتەواوی وێنەی چینێکی دیاریکراو و گەڕەکی بوو.

منداڵەکان ھەریەکەیان بێجگە لەناوی ناسنامەی خۆیان، بە ناوێکی دیکەش بانگ دەکران، لەنێو یەکتر بەو کوڕەیان دەگووت چڵمن.. چڵمن کە بەردەوام سەر قۆڵی بە چڵم بوو، ئەمیش بەوی تری دەگووت پێ بەقڕێش… ئەو زایەڵانە تەنانەت لە نێو گفتوگۆی ئاسایی منداڵەکان دەبیسترا، ھەندێ جاریش شێوەی ڕق و تووڕەی بەخۆوە دەگرت، وەک ئەو ڕۆژە ک□ بەیەکەوە ھاواریان دەکرد بەشێوەی ھۆتاف” شەروار پینەکرای… ھۆیھا…” ئەویش ناچار دەبوو بە بێدەنگی خۆی زووتر پێش بە ھۆتافەکەیان بگرێ، سەری خۆی نیوی دەکرد و خۆی دادەبڕاند لە منداڵەکان، منداڵەکەی تر کە نزیک بوو لێیەوە شێوەی لەو زەخمتر دەردەکەوت، پێی گووت:” گێ لەو دایک حیزانە مەگرە..” بۆ دڵنەوایی بوو.

منداڵە شەرواڵ پینەکراوەکە پرسی:-” دلۆ ئەنگۆش ئاوتان نایەت؟” تەنەکە سەوزەکەی لە باوەش گرتبوو، ھێنایە خوارەوە، ھەوڵیدا بەیەک دەست بیگرێت، دەیویست بۆ بەرگری بەرامبەر منداڵەکان بەکاری بھێنێت.

-” بەرێ، ئەدی ئەوە نیە ئەمنیش تەنەکەم لە دەستە..” دڵۆ لەگەڵ

شاپ تێهەڵدان لە قوتووە شیرە بەتاڵەکەی پێشی، کە بەهەناسە بڕکێوە وەڵامی دایەوە. دلۆ ئەمجارە بەردێکی بچووکی هەڵگرت و لە دواوەی تەنەکە زەردەکەی دەستی دەکێشا، هاوئاواز لەگەڵ ڕمبە ڕمبەکە دەیگووت:-" منداران وەرنە گەمانی شەوێ، پیرێژن گانی دەوێ.."

منداڵە شەرواڵ بە پینەکە پێکەنی:-" ها ها ها.. خۆ ئێستا شەو نیە..!"
" ئەو شەو ویستم، بێمە دەرێ بابم گۆتیە داکم م▯ه▯▯▯ دلۆ بچیتە دەرێ.." وێجا ڕووی لە شەرواڵ بە پینەکە کرد و گووتی:- دارۆ دەزانی لۆ؟" هەر بەخۆی وەڵامی خۆی دایەوە" بابم ئەو شەو سیلاحەکەی بەشانیدادا و چووە دەرێ.. ئەدی گێت لەو هەموو تەقەیە نەبوو؟" لەگەڵ کۆتا دەربڕین چاوەکانی زیت کردەوە، تاوەکوو سەرسامی خۆی بۆ دارۆ دەربخا.
-" ئا ئا.. گێم لێبوو، ئەوجا چیە بابی منیش سیلاحی هەرگرت و چووە دەرێ.." دارۆ لەگەڵ ئەو دەربڕینە، تەن▯ک▯ی خستە سە پیلی و هەنگاوەکانی چڕ کردەوە، گوایە لاسایی باوکی دەکاتەوە. " ئەوجا بە داکمی گۆت ئاگات لە دارۆ بی.." قسەکانی درێژ کردەوە.
لەنێو ئەو مقۆ مقۆیەدا، بێ ئەوەی ئاگادار بن، تەواوی کۆڵانەکەیان بڕیبوو، لە پڕ دەنگێک کەوتە بەرگوێیان" هۆ مندارینە دیسان مارەکەی ناو قەسران سۆندەیان هینایتە دەرێ هۆ مندارینە…" دلۆ و دارۆ لە خۆشیان وەک گۆڕ هەڵکەن سەریان بڵند و نەوی کرد، بەیەکەوە ڕایانکرد، سەرەتا ئەمان ململانێیان بوو تاوەکو هەرچی زووترە تەنەکەکەی خۆیان لەسەڕە دابنێن، دوای ئەوەی دلۆ لەسەد مەتری پەڕیەوە، بینی دارۆ بەربویتەوە بەتەنەکەکی دەستیەوە، گووتی" ڕاکە دارۆ با سەڕەمان زوو بەربکەوێ.. ڕاکە" هەنگاوە چڕەکانی دارۆ و پەڕینەوەی لەشەقامەکە کە وەک لبادی لێهاتبوو ل▯ بەر تینی خۆرەکە، دلۆ سەیری دارۆی دەکرد تا بگاتەوە لای، ئەو هاوسۆزیە بەتەواوی دژی ململانێی ڕاکردنەکەی پێشوتریان بوو. دلۆ سەیریکرد ، دارۆ دەیەوێت بپەڕتەوە لەشەقامەکە، دیمەنی پشت دارۆ لە وێنەی گەڕەکێکی داکەوتوو چڕ دەچوو.
دلۆ بەدەم هەناسە بڕکێوە" دارۆ غاردە.."وێجا هەرتکیان، بە گورگەلۆقێ ڕایانکرد، بۆ گەڕەکەکەی ئەوبەر.

گەڕەکی کشتوکاڵ بەتەواوی گەڕەکێکی هێمن بوو، کۆڵانەکە ڕووی لەشەقامی سەد مەتری بوو، نێوانی ئەو دووگەڕەکە بەپێوەری مەتر، تەنیا سێ سەد مەتریان نێوان بوو، کۆڵانەکە قیڕتاو کرابوو، هەموو منداڵەکان بەیەکەوە لەیەک ڕیز سەڕەیان گرتبوو ل▯ بەر دەم دەرگای

ماڵەکە، منداڵ هەبوو یەک دەبەی هێنابوو هەشبوو تەنەکەیەک و دەبەیەک، لەسەڕەکە نزیکەی بیست منداڵ ڕاوەستابوون، ئەوان خۆیان سەڕەیان نەگرتبوو، بەڵکو تەنەکە و دەبەکانیان لەسەڕە دانابوو، خۆشیان بەدیار تەنەکە و دەبەکانیانەوە ڕاوەستابوون، هەندێکیان یاریان بەتەنەکەکانیان دەکرد، لەترسی بێدەنگی، بەوەی تەنەکەکانیان دەلەقاند لەنێو سەڕەکە، هەندێکیشیان بەردەوام ژمارەی تەنەکە و دەبەکانی پێشە خۆیان دەبژارد بەردەوام پاتەی ئەو زانیاریەی بەڕووی هاوسەڕەکانیدا دەکردەوە. دلۆ و دارۆ نزیکەی دەسەڕەیان لە پێش بوو.
لە ئاسنای ئەو غەڵبە غەڵبە زنجیرە سەیارەیەک بەسەر شەقامی سەد مەتری داچوون. ژمارەیان پێنج سەیارە دەبوون لە جۆری بەڕازیلی ڕەنگ سۆر، هەر سەیارە و چوار پیاوی تێدابوو، تەنانەت دوو لە بەڕازیلیەکانی دواوە، پیاوێک تا دووان لەنێو سندوقەکە دابوون. جامەکانیان بەتەواوی هێنابویە خوارێ، شوفێرەکە، دەستی لەسەر هۆڕنەکان دانابوو، سات ناسات دەستی هەڵدەگرت و دای□د□ناوە، هۆڕینەکان هاوئاوازی خۆشی دەربڕین بوو، لەنێو هەر یەک لە جامەکان پیاوێک لەشی تا پشتێنی هێنابویە دەرێ، کە بەڕووی دەرەوەی سەیارەکە قایشی گوولەکان دیار بوو، بەدەستێکی کلاشینکۆفەکەی گرتبوو، بەدەستەکەی تر مستی ڕادەشت بۆ ئاسمان لەگەڵ سەدای هۆڕنەکە هاواریان دەکرد" بژی کاکە.. کاکە … کاکە.." لەو نێوەدا هەموو منداڵەکان سەڕەکەیان جێهێشتبوو لە پێناو ئەو دیمەن و غڵبە غەڵبە، کە بێدەنگی شەقامەکەیان شکاندبوو، کەمێک لەمەوبەر چۆلەک□ ک□وزیش بەم شەقامە تێنەدەپەڕی، دلۆ لەگەڵ هەڵبەز و دابەزی منداڵەکان بەدەم گووتنەوەی کاکە.. کاکە، بانگی دارۆی کرد" دارۆ ..دارۆ.. بابمت دیت، ئەو هاتەوە سیلاحەکەشی لە کن بوو" زنجیرەی سەیارەکە ڕوویان لە کۆلانێک لە کۆڵانەکانی گەڕەکەکەی خۆیان کرد، یەک لەمنداڵەکان گووتی " چوونەوە باداوان.."

دواتر هەموو منداڵەکان گەڕانەوە لای دەبە و تەنەکەکانیان، منداڵێکی سیما قاوەیی سورباو بەجەستەو بازوو لەهەموویان گەورەتر دیار بوو، ڕۆیشتنێکی بەکێش و جڵەوی هەبوو، ئەو دوو جلیتانی پێبوو، بە کورتیەکەی منداڵێکی چەلاخ بوو، گاهێک گەیشتە لای سۆندەی ئاوەکە، سۆندەکەی لە نێو تەنەکەی یەک لە منداڵەکان دەرهێناو خستیە نێو جلیتانەکەی خۆی، سەرەتا هیچ کام لە منداڵەکان قسەیان نەکرد و تەنیا بینەر بوون.
دلۆ بێدەنگیەکەی شکاند و گووتی" ئەمە هەموو سڕەمان لە پێشە توووە.."، ئەو دەربڕینە نیوەی بۆ هەڕەشە و نیوەی بۆ ئاگادار

کردنەوە بوو. لەگەڵ ئەو ئاگادار کردنەوەیە، دەنگە دەنگێک دروست بوو، دلە و دوو لەمنداڵەکانی تر هاتنە پێشەوە و دلە لە نەوەندیان ڕاوەستابوو" دەی بڕۆ سەرەڕێی ڕاوەستە.." بەیەک ئاواز منداڵەکان زلەکەیان ئاگادار کردەوە.

ئەویش لەو بارووودۆخە ، توانا جەستەییەکەی خۆی قۆستەوە و خۆ بەند کرد و گووتی" ها دایک حیزینە، هەر بە عەنتەری یەکەم کەس پێی دەکەم و پیاویشم دەوێ گووی دەخوات…" هەرسێکیان بە قەد بارستایی منداڵە زلەکە کەشیان هەبوو، ئەو بەتەواوی هاتە پیشەوە چاوەنەڕەی کاردانەوەی ئەوان بوو، تاوەکوو ڕێ بەجەستە بەهێزەکەی خۆی بدا کارەکەی بکات. لەپڕ یەکێک لە منداڵەکان لە دواوە، کە تەنێ دەنگی دەبیسترا" ئەمە پیاوی گوو خواردنی نینە، هەتا عەنتەرەکان هەبن.." بە بلەز وایگووت.
هەمووان پێکەنین.

منداڵە زلەکە، لەناخی خۆیدا بە ناشرینترین ووشە دەگەڕا، گووتی:-" ئەوە کیهان حیز گەواد وەیگەت، ئەگەر ئازایە با خۆی دەربخا و بێتە پێشەوە، ئەوە مەیدان ئەوەش قەیتان.." لەگەڵ سووڕانەوەی بەنێو منداڵەکان وایگووت.
دلە کە لەسەر نەبە بەینەکە هاتبووە وەڵام، تا تینی هەبوو پەلەقەیەکەی لە جلیتانی منداڵە زلەکە دا، ئەمیش ئاوەی دایەوە و خێرا پاڵەکی بە دلە وەنا و بەردەرگا کەوت. دوو منداڵەکەی تریش بوون بە هێزی بەرامبەر منداڵە زلەکە و لەگەڵ پاڵپشتی گشت منداڵەکانی تر کە لەشێوەی هاندان بوو، وەجا بوو بە شەڕی دەستە و یەخە.

لەگەڵ پێکداهەڵپژانی ئەمان سەڕەکە بەتەواوی تەکچوو، شەڕی ئەمان بەردەوام بوو، دەنگیان بەتەواوی بەدەنگی کەڕانەکەی شکاندبوو، ئەو شەڕە بووە هەی ئەوەی خاوەن ماڵەکە مزەخەکە بکوژێنێتەوە و سەندەکە لە ژێر دەرگاکە ڕابکێشێتە ژوورەوە.
بەبە ئەوەی هیچ کام لەمنداڵەکان ئاگادار بن کە چیتر ئاو نەماوە.
لە دەرگا ژنێکی ڕووخسار سوور و سپی دەرکەوت، چرچ و لۆچی ڕووخساری بەڵگەی ئەوەبوو، کە تەمەنی لەنێو پەنجا بە شەست ساڵی دەکرد، مەکسیە فشەڵەکەی لەگەڵ ئەوەی فراوان بوو، کەچی ناڵەکی سک و مەمکی بەئاسانی بەهەی مەکسیەکەوە نەدەشاردرایەوە، قژە تیتاڵ تیتاڵەکەی بەڕەنگی سور لە خەنە ئاڕا بوو، ئەمەش نەبووە هەی ئەوەی لەژێرەوە واتا سەر پێستی، سپیەتی قژی بشارێتەوە.
ژنەکە بە دەنگێکی تووڕە و زیقەوە هاواری کرد" دەی بڕۆنەوە ماڵە،

چیدی ئاو نیە.." لەگەڵ ئەو هاوار کردنە هەتەڕشی منداڵەکان چوو، شەڕەکەش وەستا.
یەک لەمنداڵەکان بە دەنگەکی هاوئاوازی پاڕانەوە گووتی:-" تخوا دایەگیان بەخوای سوندی دەخۆین سێ ڕۆژە ئاومان نایەت.." وەک ئەوەی ڕازی دڵی هەموو منداڵەکانی درکاندبێ، هەمووان بەسەر لە قاندنەوە سەیری ژنەکەیان کرد.
ژنەکە بە پێچەوانەی هیوای منداڵەکان، ئەو بێدەنگییەی قەستەوە، تاوەکوو زیاتر پێداگر بێ و ڕوونکردنەوەی زیاتر بدا، لەسەر نیازی خۆی گووتی" ئە بابە خۆ کارەباتان هەیە، مزەخەتان هەیە.."
زۆر خێرا دوو منداڵ قسەیان کرد بەیەکەوە، یەکیان گووتی:-" لەکۆرانی مە، بەس مارە مام سمایلی مزەخەیان هەیە"
منداڵەکەی تر گووتی:-" حەفتەیەکیشە کارەبامان نیە.."
ڕوون نەبوو کە ژنەکە لە قسەکانیان گەیشت یانا، یاخود بۆی گرنگ نەبوو، کەچیان گووت. جەسورانە بەرسیقی دانەوە:-" چەند چەقاوەسوونە، بڕۆنە چیدی ئاو نیەدەی بڕۆن لەبەر دەم مال ئێمە.."
دەرگاکەی داخست.
هەموو منداڵەکان کەوتنە بەر تاوانباری یەکتر، ئەوان ئیتر هیوایان لەبیر کردبوو، چوون بچوکترین کاردانەوەی هەر یەک لەمنداڵەکان، بەتەواوی کاریگەری لەسەر ئەوانیتر هەبوو. بەدەنگی ئەمجارەشیان بەهۆی زنجیرەیەک سەیارەی تر بوو، لەجۆری بەڕازیلی دووبارە شەقامەکەیان تەی دەکرد.
سێ لە بەڕازیلیەکان سپی بوون ئەوانی تر ڕەنگی شینی کاڵیان هەبوو، هەروەک زنجیرە سەیارەکەی پێشوتر، پیاوە چەکدارەکان نیوەی لەشیان لە نێو جامی سەیارەکان دەرهێنابوو، بەگەوتینەوە هاواریان دەکرد و کلاشینکۆفەکەی دەستیان بۆ ئاسمان ڕادەشت و بە شێوەی هەتاف دەیانگووت:- " بژی مامە …. مامە…مامە..".

منداڵەکان وەک چۆن چارەگە سەعاتێک بەر لەو نمایشە، بەیەکەوە هەمان هەتافی پیاوانی نێو زنجیرە سەیارەکەیان دەگووتەوە، ئەمجارەش بە دوودڵی لەگەڵ سەدای گەورەکان هەڵدەبەزین و هەتافەکانیان دەگووتەوە، بە ئەوەی بزانن ئەو سەدایانە ڕێبواری چی ئەوکەکە.
دارە تەنەکەکەی دەستی کە بەبەرد دەکووتا و هەتافی دەگوتەوە، بانگی دلەی کرد" دلە … دلە ئەها سەیری بابم کە.. ئەوە سیلاحەکەی بابمە" دەخەشیە منداڵانەکەی بە تەواوی لە زەمینی هیواکانیەوە دەردەچوو، وەک ئەوەی پابەندی ئەو هەمایانە بێت، کە لە کۆمەڵگای فیودالی بوونیان هەیە.

دووبارە زنجیرە سەیارەکە لە نێو گەڕەکەی خۆیان وون بوون، تا دەهات دەنگی هۆڕنەکان کزتر دەبویەوە بە گوێی منداڵەکان، وێجا ئەمانیش هەمووان تەنەکە و دەبەکانی خۆیان هەڵگرت و پەڕینەوە لەشەقامەکە.
کاتێ گەیشتنە نێوەڕاستی کۆڵانەکە، دەنگەلێکی تر منداڵەکانی سەرسام کرد، ئەمجارە دەنگی ترس و شانازی بوو، دەنگێک کەمنداڵەکان دەبوو سەریان هەڵبڕن بۆ ئاسمان و لەهەمان کاتدا پێبک□ن و بتاسێن، ڕابکەن و هەڵپەڕن، بێ ئەوەی لە نیازی گەورەکان تێبگەن.
دلۆ و دارۆ، بە یەک ترس و یەک خەون و یەک بیرکردنەوە، دەستی یەکیان گرتوو بە دەستەکەی تریش تەنەکەکانیان و ڕایانکرد و هەر بەیەکیشەوە گوتیان” دەچینەوە کن بابمان، دەچینەوە کن بابمان…”

هۆزار ئەحمەد

چیرۆك – دوای تۆ… كۆڕش وەحید

هاتمە خوارەوە، لە هۆڵی دانیشتنەکە تەماشای شوێنی پێی فەرهادو میسیۆ لوسیانام دەکرد بە زەمینی ڕاڕەوەکەوە، چایەکی سەوزی سیلانیی ئەسڵم دەمکردو لەگەڵ بەستە تروکاندندا دەمخواردەوە، ئەو چایە وەکو دەرمانە میللیەکەی هۆزەکەی ئەمازۆن کاری لە رۆحم کرد، لە جەستەم جیابوومەوەو حەقیقەتی شتەکانم وەکو ناوەڕۆك و جەوهەریان دەدی نەك وەك ئەوەی ڕووکەشیانی پێی سواغدراوە، زوو لە نهێنی ئەوە تێگەشتم بۆچی محەمەدی حاجیزادە تەنانەت لای هاوڕێ نزیکەکەشی فەرهاد خۆی کردووەتە مسیۆ لیوسیانای راستەقینە، لە چاوە گەشەکانیا زوو ئەو راستیەم خوێندەوە ئەو بەشە پاکەی رۆحی حاجیزادە کە ئەسەفی هەڵدەکێشا بۆچی فاڵەکەی بە دڵی ساقی گوڵچین بۆ ڕوئیا خانم گرتەو□ و بووە هۆی توشبوونی بە جەڵتەو مردنی؟ نەیزانی ئەمە نەخشەی ئەوەیە کە ساقی گوڵچین خۆی شووی پێ بکات، هەر ئەو بەشە جوانە راستگۆیەی حاجیزادەش بوو وایلێکرد نهێنی گۆڕینەوەی کەسایەتی خۆی بە میسیۆ لوسیانا لای کەس ئاشکرا نەکات، ئاوەها وەفای بەڵێنەکەی لەگەڵ میسیۆ لوسیانا جێبەجێکرد، کەچی فەرهاد پێی دەگوت ئەو ئیبلیسە..

میسیۆ لوسیاناش کە ئەستە چووتە سەر ئاینی زیبا لە ئەسفەهان دەنیو پەڕتوکەکانی باپیرە گەورەیدا سەرقاڵی گەڕان و بە دواداچوونە، بۆ کوێ بگەڕێتەوە خۆ ئەو کەسی نەماوە لەم جیهانە فراوانەدا دڵی پێ خۆش بکات، ناحەقیشی نەبوو هیچ پەیوەندییەکی بە فەرهادەوە نەکرد، هەتاکو نهێنییەکەی کەشف نەبێت، ئاخر لە سەرەتادا زۆر ئاسان نەبوو لەم جەنگەڵەکە رەحییەدا سەرکەوتن مسۆگەر بکات و لەو بەشاییە دەروونییە رزگاری بێت کە چەندان ساڵە بوو تیایدا دەژیا، دەزگا تەقێنەرەکانی دەوڵەتان هەرگیز نایەڵن گیانی ئادەمیزادەکان سنوورەکانی تێکەڵاوی گیانەکان ببەزێنن و مومارەسەی ئینسانیی بوونی خۆیان بکەن، دوور لە بەرژەوەندی و نەخشەی دەوڵەتە بەرژەوەندیخوازە ملهوڕەکان، کە مرۆڤەکانیان کردووە بە دوژمنی یەکتر..

یەکسەر کە گەڕامەوە چاوم بە جەستەمدا هەڵهێنایەوە نیگام لەسەر تابلۆی پەڕاوە سپییەکە جێگیربوو و نەمزانی کە لە هۆڵی پێشوازی ئوتێل ئەوروپا هەڵیواسیوە، بیری وتەکەی میسیۆم کەوتەوە کە هونەرمەندان لە عەشق و جوانی حەقیقی تێدەگەن و تیایدا دەژین و شادمانیان دەکات، نەك پارەداران و ئەکادیمیستەکان، ئەوان بە دوای ئاسارەکانی جوانیدا دەخولێنەوە و بەس.

ک[illegible]ش وەحید

بە شەهیدانی ژینگە و سروشت ...
سوهەیلا مەیهەمی

زەردەخەنەت مەتەرێنە
لە کاتژمێری گوێی بەرێژ
دەبێ بە غووربەتی ئەم دارستانە
چرا بدوێی

لە هەژێتی شەوەزەنگدا
ترپەی هەنگاوەکانت هەدای بەڕێوو بێت

ئەی تۆ شانامەی شەوانی شەرا
هەناسەت بە کێها درەخت دەسپێری
دەستەویەخەی ئاگر
سنەوبەری تەڕ بدوێ

ئەمشەو هەر دڵۆپ بوو
لە چاوی زاگرۆس تا زرێباری خنکان
خۆری برینیان هەڵدەهات

ئاسمانی کپکراوەی ئێرە
بە تەمەنی پیری تینوەتییدا
هەورێکی "شەریف"ی پێویستە
دەسپێکی سروودی باران لە پەنجەکانییدا

سوێند بە پێکەنینەکانی سەوزتان
ڕەه□□ی ئەم کاروانە
کەروێشکە دەکا
هەتا شیعری خوشەویستیتان
هاواری بەڕوویە

رووبارەکان بنووسەوە بە
داوێنی گڕ
تۆ کە رۆحت بە ئاقاری برینی
خاکدا ئوقرە ناگرێ

هاوڕێ
دڵ بە درەخت بوونت
د□ بەخشم
بە برژانگی ئاسماندا
ما تەمێکی تەڕ دەمێنیت

بگەڕێوە
وەکوو هەمیشە
جلی ڕەش لە دارستان داکەنە
بە پێکەنینە شینەکانت

تۆ دەزانی قاچی ڕێگاکانی هاوار
بلۆق دەکا
بوغزێکی نامۆ

گەرووی چیا دەتۆقێنێ
کە بژیوی کۆڵبەرێک تفەنگ
بیخوات و
منداڵانی بۆمەلەرزە تۆ نەدۆزنەوە

ئەم تابووتە تەژی لە بۆنی پوونگە و هەزبێ مەچۆ
ئاوڕێ بە
ئاوری دڵی زرێبار و
مەریوانی مەراق

سنه
4 خەرمانانی2718
سوهەیلا مەیهەمی

 # شەهیداني سرووشت
 # شەریف_باجوەر
 # ئومێد_کۆنەپۆشی
 # ڕەحمەت_حەکیمی_نیا
 # محەممەد_پەژووهی

پۆستی سەرۆک کۆمار بۆ کێ یە ..؟؟ … بەختیار نامیق

ڕێککەوتنامەی ستراتیژی ئەگەر چی ڕێککەوتنێکە ڕەگێکی مێژویی هەیە و درێژکراوەی ڕێککەوتنامەکانی تری مێژوی نێوان ئەنقەرە و تارانە ، دوو (والی) یان دو وەکیل ئەم وەکالەتە جیبەجێ دەکەن ، زۆنی زەرد وەکالەتی ئەنقەریە و زۆنی سەوز وەکالەتی تارانە ، لە بەشی ناوەندیشدا ئەم ڕێککەوتن□ □□ ب□ یەکسانی دابەشکردنی پۆستە لە نێوان پارتی و یەکێتیدا ، واتا پۆستەکان بە پێ ی قورسایی دەبێت هاوشانی یەکتری بن ، ئەم دابەشکاریە لە سەرەوە بۆ خوارەوەیە واتا لە وەزارەتە سیادیەکانەوە تا دەگاتە ئاستی بەڕێوەبەری گشتی و خوارەوە تر بۆ ئاستی سەندیکاکان ، ئەگەر حیزبێکیش لە

ھەڵبژاردنەکاندا دەنگی ھێنا بێت (یەکگرتو کۆمەڵ .. و ھتد) ئەوا بەشیان دراوە و تا ئاستێک پۆستەکانیان کارتۆنی بوە و ھەر لەژێر کۆنتڕۆڵی پارتی و یەکێتیدا بوە ، ئەگەر حیزبەکیش زانیبێتیان بە پێچەوانەی بنەماکانی ئەم ڕێککەوتنەوە بوە ئەوا بە ھەمو ھێزی میت و ئیتلاعات ھەوڵیان داوە کە نەھێڵن گەورە بێت ، ئەگەر چی ھێزی ناوخۆی و دەنگدەریشی لەگەڵ بوبێت ، ھەر بە ساختە کردن پارتی و یەکێتیان بردوەتە سەروی ھەرێمەکە ، بە نمونە بزوتنەوەی گۆڕان کە دەیویست دەستکاری ئەم دابەشکاریە بکات و پاشکۆیەتی کۆتایی پێ بھێنێت و نەخشەی ڕێککەوتننامەی ستراتیژی ھەڵبوەشێنێتەوە ، لە ھەمو ھەڵبژاردنەکاندا ئەگەر چی دەنگی زۆر گەورەی ھێنا بێت ، ئەوا نەیان ھێشتوە ببێت بە دەنگی یەکەم ، وەک ھەڵبژاردنی پارێزگاکان ھەر قاسمی سلێمانی خۆی کرد بە سلێمانیدا کە ١٢ بە ١٢ کۆتاییان پێ ھێنا ھەموشمان دەزانین کە چۆن بو بە یەکێتیشەوە ، ھەر لەسەر زاری بەرپرسەکانیانەوە بە ئاشکرا وتراوە (سینی ئاڵتونی و یەک کورسی بێن ھەر لە ھەرێمی دەستەڵاتدا دەبن) مادام گۆڕان دەیوسیت دەستکاری نەخشەی ڕێککەوتنی ستراتیژی بکات ئەوا بە ھەمو توانای ئەنقەرە و تارانەوە دژی دەوەستنەوە ، ئەگەر وردتری بکەینەوە لە بەرزترین پۆستەوە ئەوا سەرۆکی کۆماری عێراق بە یەکێتی بوە و لە باڵی دەست ڕۆیشتوی یەکێتی دانراوە ، ھەمو خولەکان ھەر بە یەکێتی بوە کە دادەنێ ئارەزوی خۆیەتی ، لە بەرامبەردا پۆستی سەرۆکی ھەرێم بە پارتی دەبێت و کە دادەنێن ئارەزوی خۆیانە ، چەند خول دەمێنێتەوە و کە دادەنێن ھەر ئارەزوی پارتیە و دەبێت یەکێتی پشتگیری لێ بکات و یاسای بۆ دابەتاشێ ، وەک بینیمان ھەر وا بوە ، ئەڵبەت ھەردو پۆستەکە ڕای یەکتر وەر دەگرن ، بە سەرۆکی کۆماری عێراق دەبێت یەکێ بێت بە دڵی یەکێتی و ھەم پارتیش بێت ، بە پۆستی سەرۆکی ھەرێمیش ھەر وا بوە ، واتا ھەردوکیان ڕەزامەند بون لە بەرامبەر یەکتریدا وەک بینیمان لە ڕیفراندۆمیشدا کارئاسانیان بۆ پارتی کرد (بەرھەم ساڵح کە خۆی کاندید کرد لە بەر ئەوەی خواست دو سەرەی لەسەر نەبو نەیتوانی ببێت بە سەرۆک کۆمار و ئێشتەش کە بەڕێنی ئەو پۆستەیان پێداوە و خەریکە حیزب و ڕاگەیاندنەکەی دەپێچێتەوە دوبارە کڵاو دەکەنەوە سەری) .

ئێستە پۆستی سەرۆکی ھەرێم نەماوە و ھەڵپسێراوە ، کاتێک یەکێتی داوای پۆستی سەرۆک کۆمار دەکات لە بەرامبەردا دەبێت چی بدات بە پارتی ، کە بنەماکانی (بەناو) ڕێککەوتننامەی ستراتیژیە ، کەواتە شەڕێکە لێرەوە دەست پێ دەکات ، پارتی بە پێ ی کورسی و قورسایی خۆی داوای ئەو پۆستە دەکات و یەکێتیش دەڵێ ئیستحقاقی خۆمە ، کە دەبێت

یان سەرۆکایەتی هەرێم زیندو بکەنەوە و خولێکی تر بە بارزانی درێژ بکەنەوە (کە ئەمەش مەحاڵە هەر بارزانی خۆشی وازی لێهێناوە ، وازلێهێنانی دەرئەنجامی هەڵەی یەکێتی بوە لە بەرامبەر بنەماکانی ڕێککەوتننامەی ستراتیژی) کەواتە ئەگەر یەکێتی نەتوانێت خولێکی تر بە بارازانی درێژ بکەنەوە ئەو پرسیارە دێتە گۆڕێ کە لە بەرامبەر سەرۆکی کۆماری عێراق کە ئیستحقاقی کوردە و لە ناو کوردیشدا بە پێ ی ڕێککەوتنامەی ستراتیژی بە یەکێتیە چی پۆستێک بە پارتی دەبێت کە سەرۆکایەتی هەرێم نەماوە ، شەڕێکە لێرەوە دەست پێ دەکات کە پارتی بە حوکمی کورسی زۆرینە (ئەڵبەت هەردوکیان بە تەزویری ئیقلیمی) دەڵێت دەبێت ئەو پۆستە بە ئەمە بێت چونکە سەرۆکی هەرێم نەماوە و یەکێتیش دەڵێ نەخێر هی ئەمەیە ، ململانێکان لێرەوە دەست پێ دەکات یان دەبێت هەردوکیان یەکێک هەڵبژێرن کە هەم پارتی بێت و هەم یەکێتی بێت ، کە ئێستە دەنگەی بەرهەم هەیە ، کە بایەی دەست ڕۆشتوی یەکێتی چارەی بەرهەمیان ناوێ مەگەر گوشاری پارتی ئەمەی پێ بکات ، کەواتە شەڕکە نزیکە لە بونەوە ، کە پێم وا بێت هەردو بنەماڵە ئێستە بە دوای یەکێکدا دەگەڕین کە خواستی هەردو لایانی لەسەر بێت ، کە من پێم وایە دوا جار لە پارتی دەبێت و یەکێتیش قبوڵی دەکات لە بەرامبەر دانی وەزارەتێکی سیادیدا بە یەکێتی .

سێ هۆنراوە بە مناڵان ... عەلی حەمەڕەشید

دەچینەوە بۆ خوێندن

ئێمەی منداڵ هەر هەموو
دوای تەواو بوونی پشوو
دڵ پڕ لە هیوای مەزن
دەچینەوە بۆ خوێندن
دەچین بۆ قوتابخانە
بە چالاکی و ژیرانە
پێ سەزترین جێگایە

پیرۆزترین ڕێگا یـە
دڵسۆزی ئێمەی تیایـە
کە ئە ویش مامۆستایـە
دەچین لەوێ دەخوێنتن
داری هیوا دەڕوێنین
هەوڵی زۆر و تێکۆشان
دروشمێکە بۆ هەمووان
تا ڕۆشن بێت دوا ڕۆژمان
بۆ خزمەتی کوردستان

دەغیڵەکەم

عەلی حەمەڕەشید

دەغیڵەکەم پ□ ب□ووە
کاتی ئەوە هاتووە
لە بەردەم بابە و دایە
بزانم چەندی تیایە
بیکەمەوە لەگەڵیان
خۆ شی بخەمەدڵیان
ئەوسا ڕوویان تآ دەکەم
مژدەیەکیان پی دەدەم
کتێبخانەی پآ دەکڕم
کتێبی تیا ه□□□د□گرم
چونکە بە خوێندنەوە
دەڕۆم بەرەو پێشەوە
٣٤/٧/٢٠٠٧

کەسێتیم

تا بەهێز بێت کەسێتیم
بزانن کە کێم و چیم
بمدوێنن گوێم لێبگرن
نەکەن قسەم پآ ببڕن
یان کاتێک هاوڕێکانم
دێن دەبن بە میوانم
وەک میوانی خۆتان بن
تەواو ڕێزیان لێبگرن
تا بڕوام ببێت بە خۆم

کاتێک بۆ لایەک بڕۆم
ئەوسا خاوەن کەسێتیم
دڵ پڕ لە خۆشەویستیم
دەزانم کە کێم و چیم
چونکە خاوەن کەسێتیم

٥/١/٢٠٠٣

هاوڕێیەتی ... ڕۆستەم خامۆش

هاوڕێیەتی هەر وایە
ڕاستگۆبوون و وەفایە

لە بۆ ژین پێویستیە
پاکیی و خۆشەویستیە

هاوڕێیەتی وادەبێ
ڕێزی بگری لەهەرجێ

کە بینیت ئاسودە بی
ڕووخۆش و بە خەندە بی

ڕۆستەم خامۆش

فیلمی دەرهێنەری مەهابادی لە فێستیڤاڵی نێونەتەوەیی منداڵان

و مێرمنداڵان وەرگیرا

مەنووچێهر جیهانی ـ فیلمی چیرۆکیی “ئیستادیۆم” لە دەرهێنانی کەیوان فەهیمی دەرهێنەری کورد و وانەبێژی ئەنجومەنی سینەمای لاوانی مەهاباد لە سی و یەکەمین خولی فێستیڤاڵی نێونەتەوەیی فیلمەکانی منداڵان و مێرمنداڵانی ئێران وەرگیرا.

بە پێی راپۆرتی لێژنەی پەیوەندییەکان و راگەیاندنی سی و یەکەمین خولی فێستیڤاڵی نێونەتەوەیی فیلمەکانی منداڵان و مێرمنداڵانی ئێران، کورتە فیلمی چیرۆکیی “ئیستادیۆم” لە دەرهێنانی کەیوان فەهیمی و لە بەرهەمهێنانی سەمیرا مەرزبان، کەیوان فەهیمی و “شارێ فیلم” لەگەڵ 10 کورتە فیلمی دیکە لە سی و یەکەمین خولی فێستیڤاڵی نێونەتەوەیی فیلمەکانی منداڵان و مێرمنداڵانی ئێران رکابەری دەکات. ئەم کورتە فیلمە بە ماوەی 15 خولەک بەسەرهاتی کوڕێکی مێرمنداڵ دەگێڕێتەوە کە بۆ رۆیشتنی بۆ ئیستادیۆمی یاریگای تۆپی پێ لە ماشێنەکەی باوکیدا خۆی دەشارێتەوە، بەڵام باوکی ناچێت بۆ یاریگا و تووشی بەسەرهاتێکی دیکە دەبێت.

کەیوان فەهیمی خاوەنی بڕوانامەی ماستەری دەرهێنانی شانۆ و وانەبێژی کارگەی فیلمسازیی شێوازی ئەزموونی لە ئەنجومەنی سینەمای لاوانی ئێران نووسینگەی مەهاباد کە چالاکی خۆی لە ساڵی 1997 بە ئامادەکردنی کورتە فیلم لە ئەنجومەنی سینەمای لاوانی مەهاباد دەست پێکرد و بەرهەمهێنانی 6 کورتە فیلمی چیرۆکی لە کارنامەی خۆیدا هەیە.

ئەنجومەنی سینەمای لاوانی ئێران نووسینگەی مەهاباد یەکێکە لە ئەنجومەنە چالاکەکان لە بواری فیلم چێکردن و کاروباری سینەمایی بە ئەزموونی 32 ساڵ لە شاری مەهاباد لە ناوچەی موکریان لە باشووری پارێزگای ئازەربایجانی رۆژئاوا.

سی و یەکەمین خولی فیستیڤاڵی نێونەتەوەیی فیلمەکانی منداڵان و مێرمنداڵانی ئێران ICFF بە دەبیری و بەرپرسایەتی “عەلیڕەزا رەزاداد” لە رۆژانی 8 تا 14ی مانگی خەرمانانی 1397ی هەتاوی رێکەوتی 30ی ئۆگۆست تا 5ی سێپتەمبری 2018ی زایینی لە دوو بەشی نەتەوەیی و نێونەتەوەییدا لە شاری مێژوویی ئیسفەهان لە وڵاتی ئێران بەڕێوەدەچێت.